

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Jana Vyklického ve věci žalobkyně: **H. J. W.**, zastoupené matkou H. S., právně zastoupené Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2013, č. j. MV-81003-/SO/sen-2013, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2014, č. j. 11 A 175/2013 – 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 8.228 Kč k rukám zástupce žalobkyně, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalovaný (stěžovatel) napadl v záhlaví označený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 17. 10. 2013 č. j. MV 81003-3/SO/sen-2013 a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Nezletilá žalobkyně H. J. W. požádala o povolení přechodného pobytu podle § 87b odst. 1 ve spojení s ustanovením § 15a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen zákon o pobytu cizinců) z důvodu sloučení rodiny s občanem České republiky, jako rodinný příslušník občana České republiky a tedy občana Evropské unie, když předtím od svého narození pobývala na území České republiky, aniž by její pobyt byl jakkoliv řešen. Její starší sestra J. H. nar. X

je českou občankou, neboť jejím otcem je Čech. Matka H. S. má povolení k přechodnému pobytu jako rodinný příslušník občana EU (dcery J.).

Žalovaný dne 17. 5. 2013 žádost žalobkyně zamítl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ust. § 87b v návaznosti na ust. § 15a zákona o pobytu cizinců, neboť žalobkyně není rodinným příslušníkem své sestry J. H. – občanky Evropské Unie ve smyslu tohoto zákona. Rodinné příslušníky definuje zákon o pobytu cizinců v § 15a a žalobkyně nespadá do žádné z těchto kategorií. Podle § 15a odstavce 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců se sice za rodinného příslušníka považuje osoba, která má s občanem EU „trvalý vztah obdobný rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti“, ale jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 6/2010 - 63, trvalý vztah obdobný rodinnému je nutno vykládat úzce, přičemž rodinným vztahem není vztah sestry - bratra. Za této situace není sourozenecký vztah mezi žalobkyní a její sestrou vztahem mezi rodinnými příslušníky ve smyslu zákona o pobytu cizinců a žalobkyně tak nemá právo na povolení přechodného pobytu na území České republiky. Dalšími okolnostmi se správní orgán nezabýval.

Městský soud v Praze napadeným rozsudkem rozhodnutí správního orgánu zrušil a uložil správnímu orgánu se zabývat otázkou, zda jde v tomto konkrétním případě o vztah obdobný vztahu rodinnému, neboť správní úřady obou stupňů se žádostí žalobkyně nezabývaly z pohledu toho, že žalobkyně žádost odůvodňovala nikoliv rodinným vztahem k občanovi EU, ale vztahem obdobným vztahu rodinnému k občanovi EU. Podle názoru městského soudu nestačí pouhé konstatování příbuzenského vztahu, ale je nezbytné zároveň posoudit, zda jde v případě žadatelky (žalobkyně) o dlouhodobou, úzkou, citovou popř. jinak definovanou vazbu mezi jednotlivými příslušníky rodiny a zároveň posoudit a odůvodnit otázku, zda – zejména s přihlédnutím k věku nezletilé žadatelky a k dalším okolnostem – nejsou splněny podmínky pro posouzení jejího vztahu právě za vztah obdobný vztahu rodinnému. Městský soud při rozhodování vycházel rovněž z citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 6/2010 - 63.

Kasační stížnost podal žalovaný (stěžovatel), Komise pro rozhodování ve věcech cizinců, z důvodu nezákonnosti napadeného rozsudku Městského soudu v Praze dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nezákonnost rozhodnutí stěžovatel spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky, zda vztah mezi žalobkyní, tedy nezletilou žadatelkou o přechodný pobyt H. J. W. a její sestrou J. H., je vztahem obdobným rodinnému dle § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců s poukazem na citované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 6/2010 - 63, ze kterého dovozuje, že není-li splněna první podmínka pro to, aby bylo možno na sestry H. J. W. a J. H. pohlížet jako na osoby ve vztahu rodinném (tedy ani ve vztahu obdobném rodinnému), tak je nadbytečné se zabývat jejich dalším vztahem a dalšími okolnostmi.

Žalobkyně navrhla zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost. Podle žalobkyně si žalovaný (stěžovatel) ve výkladu předmětného ust. § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců protirečí, když dovozuje, že z důvodu existence „rodinného vztahu mezi žalobkyní a její sestrou se z povahy věci nemůže jednat o vztah obdobný rodinnému“. Stěžovatel tedy dospívá k závěru, že vztah mezi sestrami je vztahem rodinným, což je ovšem v rozporu se závěry Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 6/2010 - 63, o které stěžovatel kasační stížnost opírá. Podle žalobkyně, pokud Nejvyšší správní soud vyslovil,

pokračování

že vztah bratr – sestra nepředstavuje vztah rodinný a správní orgány tento závěr aprobují, není na místě odmítat možnost, aby mezi těmito existoval alespoň vztah obdobný rodinnému, když za rodinný vztah zákon považuje vztah rodič – potomek, manžel – manželka a dokonce i druh – družka.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze v mezích řádně uplatněných kasační důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Kdo se pro účely zákona o pobytu cizinců považuje za rodinného příslušníka občana EU, stanoví tento zákon v ustanovení § 15a odst. 1 takto: *„(1) Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti, c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie.“*

Podle § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, *„ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.“*

Podle odstavce (4) téhož ustanovení, *„Ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.“*

Zákon tak stanoví dva okruhy osob, na které aplikuje ustanovení o rodinném příslušníkovi občana EU – osoby za rodinné příslušníky výslovně označené a osoby ve vztahu obdobném rodinnému (za splnění podmínky trvalosti vztahu a soužití ve společné domácnosti). Sourozenec občana EU není zákonem o pobytu cizinců výslovně považován za jeho rodinného příslušníka, neboť sourozenecký vztah není v taxativním výčtu těchto osob. Z tohoto bodu vychází oběma účastníky citované rozhodnutí Nejvyšší správní soudu č. j. 5 As 6/2010 - 63 z 16. 4. 2010, který se zabýval otázkou, zda do okruhu osob, na které lze dle zákona o pobytu cizinců aplikovat ustanovení o rodinném příslušníkovi, patří osoby ve vztahu bratranec – sestřenice. Nejvyšší správní soud uzavřel, že nikoliv, neboť zde není vztah zákonem výslovně považovaný za rodinný, kterému by byl vztah bratranec – sestřenice obdobný, tedy se kterým by měl některé charakteristické znaky shodné. V právní větě citovaného rozhodnutí je závěr vyjádřen takto: *„Vztah obdobný vztahu rodinnému [§ 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců] musí být definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, tak jak je citovaný zákon v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES vymezuje. Za vztah rodinný je považován vztah rodiče - děti, prarodiče - děti. Za rodinného příslušníka, tudíž ani za vztah rodinný, není považován vztah bratr-sestra, tím méně lze potom za takový vztah, resp. vztah obdobný rodinnému, považovat vztah bratranec - sestřenice.“*

To, že sourozenci nepatří do první skupiny osob, výslovně považovaných za rodinné příslušníky, však neznamená, že by nemohli spadat do skupiny druhé, tedy osob,

na které zákon o pobytu cizinců pohlíží jako na rodinné příslušníky odvozeně, a tento závěr ani nevyplývá ze shora citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Žalovaný se však otázkou, zda sestry mohou být ve vztahu obdobnému vztahu rodinnému, nezabýval, vycházejí z mylné úvahy, že není-li vztah sourozenecký uveden mezi vztahy považovanými zákonem za vztahy rodinné, není možné, aby byl považován za vztah obdobný rodinnému.

Aby bylo možno na sourozence občana EU aplikovat ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se rodinného příslušníka, je nutno nejprve zkoumat, zda tento vztah má s některým z definovaných rodinných vztahů společné znaky. Společným znakem osob definovaných jako rodinní příslušníci občana EU podle zákona o pobytu cizinců je jejich příbuzenství – buď založené (manžel/manželka) nebo pokrevní, u kterých zákon dále rozlišuje, zda jde o rodiče - děti nebo další příbuzné ve vzestupné a sestupné linii. Příbuzenství jako společný znak osoby ve vztahu rodinném ctí rovněž evropská úprava, ze které zákon o pobytu cizinců vychází, tedy Směrnice 2004/38P/ES, o právu občanů Unie se svobodně pohybovat. Článek 2, odstavec 2 Směrnice definuje rodinného příslušníka takto: „Pro účely této směrnice se rozumí *"rodinným příslušníkem"* a) manžel nebo manželka; b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu; c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b); d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).“

Sourozenci jsou blízkými příbuznými, byť v linii nepřímé, s přímým společným předkem, tedy první předpoklad pro to, aby na posuzovaný vztah mezi sestrami H. J. W. aj. H. bylo možno pohlížet jako na vztah obdobný rodinnému, splněn je. Dříve posuzovaný vztah bratranec a sestřenice této charakteristice neodpovídá, neboť jde sice o vztah příbuzenský, ale vzdálený, neboť tito nemají přímé společné předky – jejich příbuzenství je odvozeno od příbuzenství právě sourozenců, jejichž jsou potomci.

Pokud je splněn první předpoklad pro to, aby bylo možno na sourozence (v tomto případě sestry) pohlížet jako na osoby ve vztahu obdobném vztahu rodinnému, neboť charakteristický znak příbuzenství je mezi nimi splněn, je nutno se pro posouzení žádosti žalobkyně o přechodný pobyt zabývat, zda jsou splněny i další zákonem stanovené podmínky pro to, aby bylo možno na žalobkyni pohlížet jako na rodinného příslušníka své sestry, tedy zda jde o vztah trvalý, zda spolu žalobkyně a její sestra žijí ve společné domácnosti a zda jde v případě žalobkyně o dlouhodobou, úzkou, citovou popř. jinak definovanou vazbu mezi jednotlivými příslušníky rodiny, zejména s přihlédnutím k jejímu věku.

Městský soud v Praze proto nepochybil a správně zrušil rozhodnutí žalovaného a zavázal jej blíže zkoumat, zda v tomto konkrétním případě jsou splněny ostatní podmínky, vyplývající z § 15a odst. 3 písm. b), zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud neshledal napadaný rozsudek městského soudu nezákonný, a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

pokračování

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný a nemá právo na náhradu nákladů řízení. V řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, které soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. přiznal právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalobkyně jsou odměna za zastoupení advokátem dle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 S., ve výši 3.100 Kč za jeden úkon právní služby, přičemž zástupce žalobkyně učinil v řízení dva úkony právní služby dle § 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – příprava a převzetí zastoupení a vyjádření se ke kasační stížnosti, dále náhrada hotových výdajů zástupce žalobkyně ve výši paušální částky 300 Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, a DPH z těchto částek dle § 57 odst. 2 s. ř. s., neboť advokát žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty. Celkem náklady řízení žalobkyně činí 8.228 Kč a soud jí proto náhradu těchto důvodně vynaložených nákladů přiznal a stěžovatele k jejímu zaplacení zavázal, a to k rukám zástupce žalobkyně dle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu